

NOVA galerija Medija v Vili Medeja

NOVA galerija Medija v Vili Medeja

Ivan SELJAK - ČOPIČ
akademski slikar

Odprtje razstave bo v petek, 17. 3. 2023 ob 18.00 uri

Razstavo je omogočil lastnik:
Mestni muzej Idrija

Razstavo bo predstavila: Tatjana Pregl Kobe

Glasbeni program: Glasbena šola Zagorje

Razstava bo odprta 1 mesec

Vljudno vabljeni!

Ivan SELJAK - ČOPIČ

Ivan SELJAK - ČOPIČ

7. 12. 1927 – 23. 5. 1990

Ivan Seljak – Čopič je bil rojen v Idriji gospodinja in klekljarici Angeli Čopič. Njegova starša sta se poročila leta 1933, zato je v najzgodnejših letih nosil materin priimek, ki mu je kasneje služil kot partizansko ime ter kot prikladen vzdevek. Otroška in mladostniška leta je preživel v Idriji, leta 1943 je odšel v partizane, ki so bistveno zaznamovali njegovo nadaljnje življenje ter ustvarjalno pot. Njegov talent so hitro prepoznali in ga umestili v slikarsko sekcijo, kjer je bil njegov nadrejeni prav tako Idrijčan – umetnik Nikolaj Pirnat. Poleg slednjega so ga pri njegovih umetniških prizadevanjih spodbujali še Dore Klemenčič, Božidar Jakac in France Mihelič. Po končani vojni se je vpisal na Akademijo za upodabljačo umetnost, znanje pa izpopolnjeval še v Italiji in v pariški delavnici Andrea Lhota.

Ustvarjalnost Ivana Seljaka – Čopiča obsega skice, risbe, ilustracije, grafike, akvarele, olja, listine, plakate, gledališke scene, značke, sgraffite, mozaike... Zaznamuje ga vsestranskost, ki pa ji je enotna preprosta in čista likovna govorica. Zdi se, da je tako kot je potreboval pestrost in raznolikost v svojem umetniškem izražanju, potreboval angažiranost tudi v javnem kulturnem življenju. Bil je med pobudniki in udeleženci prve slovenske slikarske kolonije v Izlakah leta 1964 in bil nato predsednik koordinacijskega odbora slikarskih kolonij v Izlakah, Škofji Loki in Idriji.

Idrija je Ivanu Seljaku - Čopiču ostajala navdih in platno. Sprehod po Idriji je za človeka, večšega prepoznavanja njegove umetnosti, sprehod po njegovi galeriji. Monumentalna dela krasijo trgovino s čipkami, osnovno šolo, Dom upokojencev, po njegovih načrtih je bil izdelan sgraffito na stavbi Mestne hiše, v Mestnem muzeju Idrija je od leta 2022 razstavljen restavriran sgraffito Merkur, prenesen iz bivšega podjetja Čipka. Slikar je svoja dela predstavljal na številnih samostojnih in skupinskih razstavah, njegova prva samostojna razstava pa je bila prav v Idriji leta 1972. Največ njegovih del lahko najdemo v več kot 70 knjigah in revijah, za katere je prispeval nagrajene ilustracije. Zadnja leta svojega življenja je preživel v Groznanju.

Nastja Dejak

Plemenita govorica oblik in barv

Ivan Seljak – Čopič je bil študent prve povojne generacije, ki je v zgodovini slovenske likovne umetnosti zavzela najbolj nevhvaležno mesto. Vse je bilo treba osmisliti na novo. Želja po širšem pogledu na slikarsko umetnost ga je v naslednjih letih večkrat vodila na študijska potovanja v Italijo in Francijo. Najbolj pa je nanj vplivalo izpopolnjevanje v pariški delavnici Andrea Lhota. Pridobljene izkušnje je kasneje sugestivno prenašal na vrsto slovenskih kolegov. Morda ga je prav ta želja po povezovanju gnala, da se je udeleževal likovnih kolonij v času, ko jih pri nas skoraj še ni bilo. Že leta 1958 se je udeležil likovne kolonije v Prilepu. Leta 1964 pa je bil že med pobudniki, organizatorji in udeleženci prve slovenske slikarske kolonije v Izlakah nad Zagorjem. Tej so sledile še kolonije v Škofji Loki in Idriji. Kot predsednik njihovega koordinacijskega odbora je bil zaslužen za razvoj sodelovanja med njimi. Vselej se je angažirano udeleževal v javnem kulturnem življenju. Leta 1971 je izdelal logotip in oblikoval prvi plakat skupne razstave ter sodeloval pri izdaji retrospektivnega kataloga udeležencev kolonij. Za potrebe idrijske občine je oblikoval celo vrsto častnih priznanj in listin (listina častni občan, diploma Pirnatova nagrada in več tematsko različnih domicilnih listin).

Prve linoreze z vojno tematiko je izdelal v partizanih in tej temi ostal zvest. Zanj značilna so dela iz časa narodnoosvobodilne borbe ter povojna dela z njo povezano vsebino. Njegova umetnost obsega skice, risbe, ilustracije, grafike, akvarele, olja, zgrafite, mozaike, plakate, listine, značke in gledališke scene.

V ospredju njegovega ustvarjanja je risba in z njo povezana ilustracija. Ta je skopa, z oglati stiliziranimi obrisi brez senčenja, s črtami, nanizanimi v trdi kompoziciji ali v mreži temnih in svetlih ploskev, značilnih za zgrafit. Je eden najpomembnejše slovenskih povojnih knjižnih ilustratorjev. Prva knjiga z njegovimi ilustracijami je bila Koraki v svobodo Petra Levca leta 1945. Ilustriral je več kot sedemdeset literarnih del in kot ilustrator sodeloval z mnogimi revijami (Kurirček, Mladina, Borec) in pri mladinski knjigi izdanimi pomembnimi zbirkami (Sinji galeb, Mala knjižnica, Kondor). Prav v risbi in njenih udarnih preobrazbah naravnih obrisov je bila slikarjeva poglavitna izrazna moč. Rad je risal s tankim flomastrom, katerega polstena konica dovoljuje mehko, bolj kot pri peresu žametno črto. Pogoste so tudi kombinacije risb s svinčniki. Barvna paleta pri risbah ali ilustracijah, kjer je poleg konturne zasnove uporabil akvarelno tehniko, je bila varčna, večinoma skoraj skopa, pri čemer je bila včasih kar do skrajnosti zožena barvna lestvica razpeta v utišane tone, največkrat sive ali svetlo modre. Občutljivo pretehtavanje ravnovesja polnih in praznih delov slike ali risbe je bila ena njegovih najopaznejših značilnosti. Nikoli ni obravnaval samo polnih predmetov in njihove telesnosti, temveč je vselej enakovredno upošteval tudi praznino okoli njih, ji dajal posebno težo. Z veliko mero občutljivosti je spreminjal tudi anatomijo upodobljenih figur, predmetov ali pokrajin v nove, le njemu lastne poenostavljeno izčiščene oblike, s čimer je izražal svoj odnos do sveta.

Po letu 1952 se je (poleg stalnega sočasnega ilustriranja knjig za otroke in mladino) posvetil freskam, zgrafitom in mozaikom. Med njimi sta najpomembnejša razsežni mozaik v Kulturnem domu v Krškem (1980) in mozaik na temo kmečkih uporov v šoli na Kostanjevici na Dolenjskem (1982). Med drugimi je izdelal mozaik z motivom dražgoške bitke v slovenski skupščini. Po njegovih barvnih predlogah so ga postavljali pod vodstvom italijanskega mojstra Alfija Tambosseja, učenca šole v Spilenbergu pri Vidmu. V Idriji se nahaja več njegovih del. Med njimi monumentalni mozaik Atomium, ki krasí jedilnico osnovne šole. Posthumno (1991) je po njegovih študijah Nande Rupnik izdelal zgrafit na pročelju Mestne hiše v Idriji. V vseh različicah svoje ustvarjalnosti je Ivan Seljak – Čopič tkal samosvoje kompozicije s plemenito stilizirano govorico oblik in barv.

Tatjana Pregl Kobe